

Antipsychotics and Sexual Functioning Questionnaire A.S.F.Q.

Versie 2003

Academisch Ziekenhuis Groningen
Afdeling Psychiatrie
Rikus Knegtering & Stynke Castelein

Inleiding

In het kader van wetenschappelijk onderzoek wordt gevraagd naar de bijwerkingen van antipsychoticagebruik. Het doel hiervan is de bijwerkingen van de verschillende antipsychotica op langer termijn met elkaar te vergelijken.

Om bovenstaande te evalueren willen we van patiënten, onder de 45 jaar, niet zwanger of lacterend die 4-6 weken orale antipsychotica gebruiken, een aantal parameters evalueren.

We willen u vragen om van zoveel mogelijk patiënten die aan deze criteria voldoen onderstaande gegevens in te vullen.

Naast deze gegevens worden er enkele interviewvragen gesteld. De vetgedrukte vragen zijn verplicht, maar mogen naar inzicht van de interviewer aangepast worden in taalgebruik.

Naam :
Patiëntnummer :
Naam ziekenhuis :
Geboortedatum :
Geslacht :
Lengte : (Noteer lengte, of bij twijfel, meet de lengte op)
DSM-IV diagnose :
Datum van invullen :
Behandelend arts :

Indicatie antipsychoticumgebruik:

.....
.....

Noteer hier alle gebruikte medicamenten met dosering vóór huidig antipsychoticum (dus ook niet antipsychotica):

.....
.....

Hoe lang werd het vorige antipsychoticum gebruikt?

1. Er werd de laatste maand voor het huidige antipsychoticum geen antipsychoticum gebruikt
2. Korter dan een week
3. 1 tot 2 weken
4. 2 tot 6 weken
5. 6 weken tot 3 maanden
6. Langer dan 3 maanden

Eventuele opmerkingen: .....
.....

Wat was de reden om met het vorige antipsychoticum te stoppen?

- 1. Nieuwe psychotische episode
  - 2. Onvoldoende effect vorig antipsychoticum
  - 3. Vorig antipsychoticum werd niet goed verdragen
  - 4. Wegens wetenschappelijk onderzoek
  - 5. Andere reden, namelijk.....
- .....

Huidig antipsychoticum (+ dosering) en comedatie (+ dosering):

.....

.....

.....

Wat merkt u dat het antipsychoticum (noem de naam van het medicament) dat u nu gebruikt voor u doet? Hoe gaat het momenteel met U?

(Resultaat van de behandeling. Beoordelingsbasis is hetgeen de patiënt meldt over hoe het gaat vergeleken met vier tot zes weken geleden en de indruk die de patiënt tijdens het gesprek op de onderzoeker maakt.)

- Resultaat van de behandeling met antipsychotica:
0.	Onbekend
1.	Veel verslechterd
2.	Verslechterd
3.	Onveranderd
4.	Verbeterd
5.	Sterk verbeterd

Mannen en vrouwen

Welke ongewenste effecten van de antipsychotica heeft u ervaren?

Heeft u nog andere ongewenste effecten of bijwerkingen van antipsychotica ervaren?

(Noteer alle als ongewenst ervaren effecten of bijwerkingen die de patiënt aangeeft, voor zover waarschijnlijk gerelateerd aan het huidige antipsychoticum (laatste vier weken).

.....

.....

.....

.....

Sommige patiënten merken een verandering in hun seksuele verlangens of functioneren als ze medicijnen gebruiken. Veranderingen in seksueel functioneren wordt door patiënten tijdens het vrijen met een ander of bij zelfbevrediging gemeld. Sommige patiënten melden een verbetering in het seksueel functioneren, anderen een verslechtering.

Heeft u de afgelopen 4 tot 6 weken een verandering opgemerkt in uw verlangen of interesse naar seks of vrijen, bijvoorbeeld meer of juist minder zin?

(Eventueel aanvullende vragen stellen totdat gescoord kan worden of totdat duidelijk is dat geen verdere helderheid verkregen kan worden. Gescoord wordt verandering in seksueel functioneren dat gezien de tijdsrelatie waarschijnlijk gerelateerd is aan antipsychoticagebruik.)

Onbekend wordt gescoord indien patiënten niet bereid of in staat zijn om deze vraag te beantwoorden of indien ondanks voldoende doorvragen geen duidelijk antwoord kan worden verkregen.

Sterk verminderd wil zeggen dat de geïnterviewde aangeeft nauwelijks meer spontane seksuele interesses te hebben en/of sterk te lijden onder de verminderde seksuele belangstelling.

Verminderd betekent een verminderde seksuele belangstelling zonder dat dit voor de patiënt erg hinderlijk lijkt te zijn.

Onveranderd betekent dat het seksueel verlangen niet door medicatie beïnvloed, of te wel normaal, lijkt te zijn. Sommige patiënten melden nooit seksuele verlangens te hebben, indien dit eveneens onveranderd is blijft de score eveneens onveranderd.

Toegenomen wil zeggen dat de patiënt ten opzichte van ooit eerder in het leven heeft bemerkt van het seksueel functioneren.

Sterk toegenomen betekent dat de patiënt ten opzichte van ooit eerder in het leven meent dat het seksueel verlangen sterk is toegenomen/verbeterd, zodat optimaal seksueel functioneren weer mogelijk is geworden.

Verandering interesse in seks:	0.	Onbekend
	1.	Sterk verminderd
	2.	Verminderd
	3.	Onveranderd
	4.	Toegenomen
	5.	Sterk toegenomen

Heeft u de afgelopen vier tot zes weken een verandering gemerkt in het krijgen van een orgasme of zoals sommigen zeggen klaarkomen? Kon u de afgelopen tijd bijvoorbeeld moeilijker of gemakkelijker een orgasme krijgen (klaarkomen)?

(Eventueel aanvullende vragen stellen totdat gescoord kan worden of totdat duidelijk is dat geen verdere helderheid verkregen kan worden. Gescoord wordt verandering in seksueel functioneren dat gezien de tijdsrelatie waarschijnlijk gerelateerd is aan antipsychoticagebruik.)

Onbekend wordt gescoord indien patiënten niet bereid of in staat zijn om deze vraag te beantwoorden of indien ondanks voldoende doorvragen geen duidelijk antwoord kan worden verkregen.

Sterk verminderd wil zeggen dat de geïnterviewde aangeeft nauwelijks meer orgasmen te hebben en/of sterk te lijden onder het verminderd vermogen een orgasme te krijgen.

Verminderd betekent een verminderd (maar niet afwezig) vermogen een orgasme te krijgen zich bijvoorbeeld uitend in een langere duur voordat een orgasme kan worden bereikt.

Onveranderd betekent dat het vermogen een orgasme te krijgen niet door medicatie beïnvloed, normaal lijkt te zijn. Sommige patiënten melden nooit een orgasme te krijgen, indien dit onveranderd is blijft de score eveneens onveranderd.

Toegenomen wil zeggen dat de patiënt ten opzichte van ooit eerder in het leven een verbetering bemerkt van het vermogen een orgasme te krijgen. Dit kan zich o.a. uiten in het sneller krijgen van een orgasme.

Sterk toegenomen betekent dat de patiënt ten opzichte van ooit eerder in het leven meent dat het vermogen een orgasme te krijgen sterk toegenomen/verbeterd is, zodat optimaal seksueel functioneren mogelijk is geworden.

Verandering mogelijkheid voor het krijgen van een orgasme:	0.	Onbekend
	1.	Sterk verminderd
	2.	Verminderd
	3.	Onveranderd
	4.	Toegenomen
	5.	Sterk toegenomen

Mannen (vrouwen, ga naar pagina 5)

Heeft u de afgelopen vier tot zes weken een verandering bemerkt in het kunnen krijgen van een erectie (stijve penis)? Is bijvoorbeeld de tijdsduur om een erectie te krijgen en te houden of de mate van stijfheid van de penis tijdens een erectie veranderd (verbeterd of verslechterd)?

(Eventueel aanvullende vragen stellen totdat gescoord kan worden of totdat duidelijk is dat geen verdere helderheid verkregen kan worden. Gescoord wordt verandering in seksueel functioneren dat gezien de tijdsrelatie waarschijnlijk gerelateerd is aan antipsychoticagebruik.)

Onbekend wordt gescoord indien patiënten niet bereid of in staat zijn om deze vraag te beantwoorden of indien ondanks voldoende doorvragen geen duidelijk antwoord kan worden verkregen.

Sterk verminderd wil zeggen dat de geïnterviewde aangeeft nauwelijks meer een erectie te kunnen krijgen en/of sterk te lijden onder het verminderd vermogen een erectie te krijgen.

Verminderd betekent een verminderd (maar niet afwezig) vermogen een erectie te krijgen zich bijvoorbeeld uitend in een langere duur voordat een erectie ontstaat, moeite een erectie vast te houden of een afname van de mate van stijfheid tijdens een erectie.

Onveranderd betekent dat het vermogen een erectie te krijgen niet door medicatie beïnvloed, normaal, lijkt te zijn. Sommige patiënten melden een erectieprobleem met een somatische basis die niet gerelateerd is aan de huidige medicatie, indien dit onveranderd is blijft de score eveneens onveranderd.

Toegenomen wil zeggen dat de patiënt ten opzichte van ooit eerder in het leven een verbetering bemerkt van het vermogen om een erectie te krijgen (sneller en/of langere duur en/of verbeterde stijfheid).

Sterk toegenomen betekent dat de patiënt ten opzichte van ooit eerder in het leven meent dat het vermogen een erectie te krijgen sterk toegenomen/verbeterd is, zodat optimaal seksueel functioneren mogelijk is geworden.

Priapisme betreft aanhoudende ongewenste erectie overdag voor meer dan een uur zonder seksuele stimulatie (let op, priapisme moet met spoed behandeld worden) .

Veranderde mogelijkheid in het krijgen van een erectie:

0. Onbekend
1. Sterk verminderd
2. Verminderd
3. Onveranderd
4. Toegenomen
5. Sterk toegenomen
6. Priapisme

Heeft u de afgelopen vier tot zes weken gemerkt dat u bij een orgasme een verandering had in de hoeveelheid sperma (zaad) die vrijkwam. Is bijvoorbeeld de hoeveelheid sperma toegenomen of afgenomen? Of komt er soms bij een orgasme geheel geen zaad vrij?

(Eventueel aanvullende vragen stellen totdat gescoord kan worden of totdat duidelijk is dat geen verdere helderheid verkregen kan worden. Gescoord wordt verandering in seksueel functioneren dat gezien de tijdsrelatie waarschijnlijk gerelateerd is aan antipsychoticagebruik.)

Onbekend wordt gescoord indien patiënten niet bereid of in staat zijn om deze vraag te beantwoorden of indien ondanks voldoende doorvragen geen duidelijk antwoord kan worden verkregen. Ook wordt onbekend gescoord indien patiënten geen orgasme hebben kunnen krijgen in de onderzoeksperiode.

Sterk verminderd wil zeggen dat de geïnterviewde aangeeft dat tijdens een orgasme meestal nauwelijks sperma vrijkomt en/of sterk te lijden onder het verminderd vermogen sperma te produceren.

Verminderd betekent een verminderde hoeveelheid sperma (maar niet afwezig) dat vrijkomt bij een orgasme.

Onveranderd betekent dat de hoeveelheid sperma niet door medicatie beïnvloed of normaal lijkt te zijn.

Toegenomen wil zeggen dat de patiënt ten opzichte van ooit eerder in het leven een toename bemerkt van de hoeveelheid sperma die tijdens een orgasme wordt geloosd.

Sterk toegenomen betekent dat de patiënt ten opzichte van ooit eerder in het leven meent dat het vermogen tijdens een orgasme sperma te lozen sterk is toegenomen/verbeterd, zodat in dit opzicht optimaal seksueel functioneren mogelijk is geworden.

Veranderingen in de hoeveelheid
sperma bij een zaadlozing:

0. Onbekend
1. Sterk verminderd
2. Verminderd
3. Onveranderd
4. Toegenomen
5. Sterk toegenomen

Vrouwen

Gebruikt u de pil?

- Pilgebruik:
0. Onbekend
  1. Ja
  2. Nee

Zo ja, welke pil? .....

Is de afgelopen vier tot zes weken tenminste eenmaal een verwachte menstruatieperiode (ongesteldheid) weggebleven?

- Uitblijven van de menstruatie:
0. Onbekend
  1. Ja (vul in datum laatste menstruatie)
  2. Nee
  3. Ja, waarschijnlijk door zwangerschap

Datum laatste menstruatie: ...../...../.....

Heeft u de afgelopen vier tot zes weken uitvloed uit de tepels gehad? Of kwam er soms uitvloed uit de tepels wanneer u er in kneep?

- Uitvloed uit de borsten (galactorroe):
0. Onbekend
  1. Ja
  2. Nee

Heeft u de afgelopen vier tot zes weken een vergroting van de borsten en/of de tepels opgemerkt?

- Zwelling van tepels en/of borsten:
0. Onbekend
  1. Ja
  2. Nee

Heeft u de afgelopen vier tot zes weken veranderingen opgemerkt in het nat worden, de vaginale afscheiding, wanneer u seksueel opgewonden was? Heeft u bijvoorbeeld tijdens vrijen of bij zelfbevrediging gemerkt dat u niet of minder snel vochtig kon worden van anderen? Of heeft u het tegenovergestelde juist gemerkt? *(Eventueel aanvullende vragen stellen totdat gescoord kan worden of totdat duidelijk is dat geen verdere helderheid verkregen kan worden. Gescoord wordt verandering in seksueel functioneren dat gezien de tijdsrelatie waarschijnlijk gerelateerd is aan antipsychoticagebruik.)*

Onbekend wordt gescoord indien de patiënt niet bereid of in staat is om deze vraag te beantwoorden of indien ondanks voldoende doorvragen geen duidelijk antwoord kan worden verkregen.

Sterk verminderd wil zeggen dat de geïnterviewde aangeeft dat tijdens seksuele opwinding de vagina vrijwel droog blijft en/of de patiënt aangeeft sterk te lijden onder het verminderd vermogen vochtig worden.

Verminderd betekent een afgenomen vermogen om vochtig te worden tijdens seksuele opwinding.

Onveranderd betekent dat het vermogen vochtig te worden bij seksuele opwinding niet is veranderd of normaal wordt geacht. Onveranderd kan ook betekenen dat er al een probleem mee bestond die niet aan medicatie lijkt te zijn gerelateerd.

Toegenomen wil zeggen dat de patiënt ten opzichte van ooit eerder in het leven bemerkt gemakkelijker en/of sterker vaginaal vochtig te worden.

Sterk toegenomen betekent dat de patiënt ten opzichte van ooit eerder in het leven meent dat het vermogen tijdens opwinding vaginaal vochtig te worden sterk is toegenomen/verbeterd, zodat in dit opzicht optimaal seksueel functioneren mogelijk is geworden.

Verandering in vaginale vochtigheid bij seksuele opwinding:

0. Onbekend
1. Sterk verminderd
2. Verminderd
3. Onveranderd
4. Toegenomen
5. Sterk toegenomen

Heeft u de afgelopen zes weken gemeenschap gehad met een man?

0. Ja, ga verder
1. Nee, einde vragenlijst

Heeft u de afgelopen vier tot zes weken pijn bemerkt tijdens het hebben van gemeenschap (vrijen/neuken)? *(Eventueel aanvullende vragen stellen totdat gescoord kan worden of totdat duidelijk is dat geen verdere helderheid verkregen kan worden. Gescoord wordt verandering in seksueel functioneren dat gezien de tijdsrelatie waarschijnlijk gerelateerd is aan antipsychoticagebruik.)*

Onbekend wordt gescoord indien patiënt niet bereid of in staat is om deze vraag te beantwoorden of indien ondanks voldoende doorvragen geen duidelijk antwoord kan worden verkregen.

Toegenomen wil zeggen dat de geïnterviewde aangeeft dat gemeenschap hebben pijnlijker is.

Onveranderd betekent dat er geen verandering optrad wat betreft al dan niet pijnlijke samenleving of dat er al een probleem mee bestond dat waarschijnlijk niet aan medicatie is gerelateerd.

Afgenomen wil zeggen dat de patiënt ten opzichte van meestal bemerkt dat pijnlijke samenleving van voorheen nu duidelijk minder pijnlijk is.

Verandering in pijn tijdens geslachtsgemeenschap:

0. Onbekend
1. Toegenomen
2. Onveranderd
3. Afgenomen